

Internationella miljöinstitutet (IIIEE) vid Lunds universitet

Remissvar, SOU 2020:20 “Skatt på modet”

Kemikalier i kläder och skor är en av de mest signifikanta miljöaspekterna för dessa varugrupper.¹ Som diskuteras i kap 6 i utredningen så finns det många internationella, europeiska och nationella lagar och policies som avser att minska problemen. Den föreslagna skatten ger ytterligare incitament för industrin att fasa ut de farligaste kemikalierna, vilket också framgår av REACH-regelverket. Således kan en skatt, under vissa förutsättningar, vara ett lämpligt styrmedel.

Forskning påvisar att kemikalie- och materialskatter i vissa fall kan bidra till utfasning av oönskade material och kemikalier. Ett exempel rör den svenska skatten för kadmium i batterier (section 9.1 i rapporten), som bidrog till minskad försäljning mellan 1997 till 1998 (328 respektive 190 ton).²

Dock bör de fullständiga effekterna av den föreslagna skatten utredas, då vissa miljöskatter har visat sig vara dåliga på att uppnå syftet och dessutom haft oönskade effekter. Särskilt lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik bör uppmärksammas: den har ingen större effekt på de kemikalier som innefattas då den svenska marknaden är för liten för att globala tillverkare ska anpassa sin produktion efter svensk skattepolitik. Däremot har den en negativ påverkan på svenska aktörer som återtillverkar produkter, och därmed kan den sammanlagda effekten av skatten vara att den faktiskt har en negativ miljöpåverkan.³ Att skatten beräknas från vikten på produkten är också problematiskt.

Frågan är också om syftet med den föreslagna skatten, att fasa ut särskilt farliga ämnen, kan uppnås: Då fullt avdrag från skatten inte medges för varor som inte innehåller några av de (särskilt) farliga ämnen som anges i bilagorna till lagen, kan skatten ses som en skatt på varorna i sig och inte på farliga kemikalier i kläder och skor.

Det är viktigt att dessa frågor blir tydligt utredda. Om skatten införs bör den utformas för att verkligen bidra till utfasningen av farliga ämnen.

¹ Roos, S., Zamani, B., Sandin, G., Peters G.M. and Svanström, M. (2016). A life cycle assessment (LCA)-based approach to guiding an industry sector towards sustainability: the case of the Swedish apparel sector. *Journal of Cleaner Production*, 133: 691-700

² Langrová, V..(2002). *Comparative Analysis of EPR Programmes for Small Consumer Batteries. Case study of the Netherlands, Switzerland and Sweden*. IIIEE Master's Theses 2002:22. Lund: IIIEE, Lund University.

³ Kristoffersson, P. (2019). *Effekter av den svenska skatten på kemikalier i viss elektronik*. Uppsats i Miljövetenskap: Lunds Universitet.

2020-09-30

IIIEE, Lund University P.O. Box 196, 22100 Lund